

На тій далекій, на афганській...

Розмислова обавота

25 апреля 1980 г. каталь с. Украина Острозкого района

Ведучий рубрики Микола МАНЬКО, директор Державного історико-культурного заповідника м. Острога

Сорок років тому – 12 грудня 1979 р. – Політбюро Центрального комітету Комуністичної Партії Радянського Союзу ухвалило рішення про введення радянських військ в Афганістан, де вже третій рік тривала громадянська війна. 25 грудня того ж року (коли Захід був зайнятий радянськими сьветами), шйська перейшли афганський кордон, і одразу в Союз стали прибувати сталеві домовини з останками радянських солдатів. Не обминули вони й Острозчину.

Загибель в Афганістані уродженця села Українка Острозкого району Віктора Климача (на фото), його похорони в рідному селі й рукописна листівка з віршами, що з'явилася з цього приводу, стали предметом уваги й оперативної розробки місцевих спецслужб (на фото).

Наводимо текст вірша-листівки, про який ідеться в цьому документі. Незважаючи на всі зусилля, на автора вірша оперативники так і не вийшли. Уже в роки Незалежності України мати полеглою в Афганістані воїна Катерина Климач повідомила, що

перелав в райотделенние КГБ кзытвое им у Венцова Г., 14 лет, учащегося местной восьмиклассной школы, стихотворение клятво-но вредного характера, воспользовавшегося от руки на клятво из ученической тетради и озаглавленное "Сын". Послали оно местному каталь Климачу В.Г., 1959 года рождения, сержанту Советской Армии, погибшему в Афганистане в феврале с.г. и похороненному в указанном селе. В стихотворении высказывалось осободезнающее матеря погибшего – Климач В.А. (1936 года рождения, беспартийный, заведующий детским садом), а также ставилось под сомнение палесообразность находивших советских войск в Афганистане.

В ходе предварительной проверки установлено, что текст этого стихотворения был вложен в письмо, поступившее в адрес Климач В.А. в конце марта с.г. по местной почте от неизвестного лица. В последующем его узнала сестра Климач В.А. – Грогаль А.А., 1932 года рождения, беспартийная, доярка, у отца которой – Грогали В., учащегося 6 класса, его переписал Венцов Г.

С Климач В.А. и Грогаль А.А. проведены беседы предупредительного характера.

Приняти меры к выкавлению и кзытатие первоначального текста указанного стихотворения, установлению его автора, а также недопущения распространения провокационных слухов по поводу событий в Афганистане.

Проводимые УКГБ мероприятия Комитетом госбезопасности республике кзыты на контроль.

Особоку КГ Украины дозволено.

вірш написав місцевий житель, її родич зі сусіднього села Іван Мілевський. Вірш прочитали на похоронах Віктора й віддали його матері, а вже потім його читали учні в школі. Коли до Катерини Климач прийшли оперативники, вона їм пояснила, що автор вірша їй невідомий. Сторінки з написаними від руки поетичними рядками вона в ті дні надійно сховала. «У КДБ не знали, що в березні того ж року Катерина знайшла ще два вірші подібного змісту (але тепер справді невідомого автора). Один хтось залишив на могилі її сина, другий – у дворі дому», – повідомляють у публікації «Розсекречені архіви КДБ: що в Україні думали про війну в Афганістані» (поміщено 25 лютого 2019 р. на сайті «Україна кримінальна»), за матеріалами якої підготовлено сьогоднішній випуск нашого календаря.

Ждала мати сина
З армії додому.
Готовила зустріч
Своєму дорогому.

Ждала, виглядала,
Всю надію мала,
Що через годочок,
Вернеться синочок.

А привезли сина
В стальній домовині.
Було сина вбито
В далекій країні.

Не обнімеш сина,
Важка домовина.
Вигляда, «мов сонце»,
В скляне віконце.

Я думаю гадаю,
І не можу знати,
Нащо на чужину,
Сина посылати?

Що тобі сказати,
Рідненькая мати?
За що йдуть вмиррати
Радянські солдати?

Ой вам би, солдати,
Та й поле орати.
Ой, вам би, синочки,
Дивчат цілувати.

Не хочу я землі чужої,
Любю – чорної, святої.
Я хочу, щоб ціли сади,
Щоб мертві всі живими

астали,

І не потрібні нам гроби
Із нержавіючої сталі.

Ждало мати сина
З армії додому
Готовила зустріч
Своєму дорогому
Ждала, виглядала
Всю надію мала,
Що через годочок
Вернеться синочок